

ДИСЦИПЛІНА «РЕЛІГІЙНІ ПРОЦЕСИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ»

Анотація. Дисципліна «Релігійні процеси в сучасній Україні» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта та спрямована на поглиблене осмислення релігійного чинника в контексті сучасних суспільних трансформацій, зокрема в умовах війни, глобалізаційних процесів і післявоєнних перспектив розвитку українського суспільства. У межах курсу здійснюється комплексний ретроспективний та аналітичний розгляд історико-географічних, соціокультурних і морально-етичних особливостей становлення та функціонування релігійних організацій і конфесій в Україні.

Особлива увага приділяється аналізу конфесійної структури українського релігійного простору, міжконфесійних відносин, моделей взаємодії церков між собою, а також їх діалогу з державою і громадянським суспільством у контексті забезпечення національної безпеки, суспільної консолідації та збереження національної ідентичності. Розкриваються ключові передумови формування сучасної георелігійної ситуації в Україні, зумовленої історичними, політичними, демографічними та цивілізаційними чинниками, а також наслідки еволюції окремих релігійних традицій залежно від змін суспільних і природних систем.

Вивчення курсу передбачає ґрунтовне з'ясування з позицій релігієзнавчої науки проблем походження, розвитку та трансформації релігій в Україні, особливостей їх віровчення, культової практики та соціальної діяльності з опорою на різні теоретико-методологічні концепції й міждисциплінарні підходи. Дисципліна сприяє формуванню у здобувачів здатності до критичного аналізу сучасних релігійних процесів, застосування наукових методів у дослідницькій та експертно-аналітичній діяльності, а також виробленню навичок оцінки ролі релігійного чинника в актуальних соціальних і безпекових викликах сучасної України.

Мета навчальної дисципліни: дати здобувачам розуміння сучасної релігійної ситуації в Україні, знання історичних передумов та причин, які призвели до поліконфесійності в Україні, розуміння ризиків міжцерковної конфронтації в суспільстві. Формування у студентів цілісного наукового уявлення про стан, динаміку та трансформації релігійного життя в Україні в умовах суспільно-політичних змін, війни та післявоєнних викликів. Курс спрямований на аналіз конфесійної структури українського суспільства, особливостей взаємодії релігії, держави та громадянського суспільства, а також ролі релігійних інституцій у процесах національної ідентичності, соціальної солідарності та безпеки.

Попередні вимоги: аспірант повинен знати: історичні умови поширення релігій в Україні; основні закономірності та тенденції, властиві явищам та процесам, що відбуваються у сфері конфесійних відносин в Україні.

Змістовні модулі:

- Поняття «релігійної ситуації». Предмет і завдання курсу.
- Початок формування сучасної релігійної ситуації в Україні.
- Повернення релігійних свобод в незалежній Україні.
- Відношення посттоталітарного суспільства до релігії і церкви.
- Історія становлення і характеристика конфесійного простору сучасної України.
- Конфесійна багатоманітність України на початку XXI століття.
- Місце вітчизняного православ'я в конфесійній палітрі України.
- Зміни в законодавстві України у відповідності до релігійної ситуації в державі.

Мова викладання: українська

Рік підготовки, шифр навчальної дисципліни: друге півріччя другого року навчання, В.Б. 2.2.

Кількість кредитів: 4

Форма заключного контролю: іспит

Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 120 годин.

Викладач: Кондратьєва Ірина Владиславівна, д. філос. н., професор, професор кафедри релігієзнавства філософського факультету.

Інформація про викладача: <https://philosophy.knu.ua/faculty/departments/kafedra-relihiieznastva/sklad-kafedri#kondratieva-i-v>